

א שבת אכל הרבי מליזעסק

ש"ק פרשת תולדות בו נועם תורה לפ"ק

חצר הקודש ליזענסק קרית גת * אימייל – l0747962372@gmail.com
קו שיעורי תורה ליזענסק * 0747-962-372 שלוחה 0 להשארות הודעה . שיעור בספה"ק נועם אלימלך שלוחה 6
דרשות פרשת השבוע: בלה"ק. שלוחה 5 באידיש. שלוחה 9 שיעור יומי בעניני הפרשה ומועדים. שלוחה 2

בספה"ק דגל מחנה אפרים מצאח היטב ענין הנשגב של התקשרות והתדבקות כלדיקים קדושי עליון וזהו על ידי ללמוד וללמד את דברי התורה שכתוב בספריהם הקדושים, וגם מלמד אותנו שכל בן תורה יתאמץ לכתוב את חידושי התורה שלו ויתקיים בו הפסוק "אגורה באהליך עולמים" ולכן כריך זהירות יתירה מכל אלה שמגיהים ספרים ומוסיפים הערות ומשנים את לשון הקודש לשפת הסלנג עברית, ומשנים עי"ז את המשמעות. ויש שמכניסים בספרי הדליקים פלפולי דמיון ומיסטיקה או הסברים שהם נכונים לפי דעותיהם בלבד, הסותרים את דברי המחבר. כי הלומד בספרים המשופלים בלי ששם לב נכנס במוחו ולבו דעותיו של העורכים ולא את המכוון שבדברי המחבר והוא לא מתקשר כלל לדיוק האמת. ואני תפלה שאזכה ללמוד וללמד נכון את דברי רבותינו הק', ואלא ילא מכשול במעשינו ודיבורינו. בברכת טוב עין הוא יבורך נח גד ויינטראב צמוהרי"ד זאוק"ל

כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו וכו': ושמרו דרך ה' למען הביא ה' על אברהם את אשר דיבר עליו ופירש"י ז"ל מכאן שהמניח בן צדיק כאלו הוא חי לעולם והנה להבין הטעם לזה כי איתא בירושלמי א"ר גידל לעולם יראה אדם כאלו בעל השמועה עומד לנגדו שנאמר אך בצלם יתהלך איש נמצא מי שאומר תורה בחייו באמת ואחרי מותו אומרים בשמו אף שהוא בעולם עליון הנשמה קדושה מתלבשות בצלמו ובתבניתו כמו שהיה בעוה"ז כמאמר רב גידל הנ"ל ולכך המניח בן צדיק שיאמר תורה משמו כאלו הוא חי תמיד שתמיד מתלבשת נשמתו בצלם דמות תבניתו שהי' חי בעוה"ז וזה י"ל הפירוש על הוכחה לזה מפסוק זה כי איתא בבעה"ט אשר יצוה את בניו ס"ת תורה ע"ש נמצא התורה שיאמר אברהם יאמרו אח"כ בניו תורתו ויתלבש בדמותו ובצלמו תמיד וחי לעולם כי אברהם ממש הוא התורה שהיה כלול בו כל התורה כנ"ל וזהו את אשר דיבר עליו היינו מה שדיבר אברהם כשהיה בעוה"ז מביא עליו ממש והבן כי קצרתי והשם יתן לי כח להשיג נפלאות מתורתו ויתן לי כח להעלות על הכתב כל תורתו ויהיה כמאמר דוד נעים זמירות ישראל אגורה באהלך עולמים:

פרשת השבוע בספה'ק דגל מחנה אפרים מלמד אותנו בדרכו של הרבי הנועם אלימלך

ויתרוצצו הבנים בקרבה ותאמר א"כ למה זה אנכי ותלך לדרוש את ה'. י"ל בדרך רמז ע"ד תולדותיהן של צדיקים מע"ט ותורתן. וזהו שמרמז הפסוק, ויתרוצצו, היינו כשהצדיק הוא שוקל בדעתו ומסופק אם אמר תורה לצורך קיום העולם או לכבוד הקב"ה. ואינו יודע איך ומה יהיה כוונתו. ותאמר אם כן למה זה אנכי, היינו אנכי {הדיבר הראשון, אנכי ה' אלוקיך} הוא כללות כל התורה כידוע במקום אחר-בעשרת הדברות. והוא שאמר א"כ שאני מסופק בדבר למה זה אנכי, היינו למה לי כלל לומר תורה כיון שאיני יודע מה רצון הקב"ה. ותלך לדרוש את ה'. {ומפרשי לבית מדרשו של שם, דהיינו ללמוד תורה בהתמדה ובהבנה כמו שלומדים בישיבה. כדוגמת יעקב אבינו שלמד בישיבתו של שם ועבר}. היינו, מזה גופא הלך לדרוש את ה' {וזה מביא שבשיעורים ובדרשות וכתובת חידושי תורה הכל יהיה לשם השם בלבד} והבן זה היטיב:

או יאמר ותאמר א"כ למה זה אנכי: כי איתא במדרש עשו הוא אותיות ע' שו"א. והוא רמז שעשו הוא משלים לע' אומות בשוא-בשקר שלו. וזה י"ל הרמז כאן בפסוק, אם כן, כ"ן מספר ע'. היינו אם יש שקר כזה בעולם למה זה אנכי, היינו התורה. שכל התורה נכלל בתיבות אנכי כנ"ל כמה פעמים. והיינו ללמוד התורה בשקר {דהיינו לא כמו שלומדים בישיבות הקדושות בהתמדה ובעומק ההבנה ובמסירת נפש ובשילוב סדר מוסר. או שלומדים לצורך קיום העולם ולא בלתי לה' לבדו} ח"ו למה זה. או יש לומר להיפוך. למה לי השוא והשקר {כנ"ל} כיון שיש 'אנכי' שהוא התורה, המשבר השקר! והוא על דרך על מה שוא בראת וכו' {פירוש בחינם, כשלא מקיימים את האנכי וכשלא לומדים תורה דרך העינים של אנכי ה' אלוקיך לחינם ולהבל דיבורי ומעשה האדם, עיין תהלים פ"ט מ"ח} והבן היטיב. וממשיך הדגל ומלמד אותנו:

ויקראו שמו עשו וכו' יש להבין זה השינוי שאצל עשו נאמר ויקראו ואצל יעקב נאמר ויקרא שמו יעקב לשון יחיד. ודרשת חז"ל ידוע. וי"ל דרך רמז ע"ד המדרש הנ"ל שעשו הוא שוא ושקר. והוא שמרמז הפסוק ויקראו לשון המשכה ואסיפה, היינו, **שרוב המון העם נמשכים אחר השקר והשוא**. אבל אצל יעקב שהוא מדת אמת, ע"ד תתן אמת ליעקב, כתב 'ויקרא' לשון יחיד והיינו מחמת שזה המעט מן המעט **והוא אחד בעיר שמקרב עצמו אל האמת:** {כמה נוקב דברי קודש אלה} {לא מרובכם חשק ה' בכם כי אתם המעט מכל העמים ופירש רש"י לפי שממעטים עצמכם, ונראה שגם הפירוש כמו הדגל, שהקב"ה בוחר ויש לו נחת רוח רק מהמעט שהוא אחד בעיר שמקרב עצמו אל האמת בלבד}

עוד י"ל מחמת שהשקר הוא בפרידה ע"ד ונרגן מפריד אלוף היינו אחד, לכך נכתב ויקראו שהוא בפירוד שקר הנקרא עשו כנ"ל שהוא גורם פירוד ח"ו, **ואמת הוא להיפוך שמקשר ומייחד באחדות גמור** לכך נכתב אצל יעקב שהוא אמת ויקרא לשון יחוד {ואחד}: וזה מה שמוכח בספה"ק מאור ושמש פרשת בלק. וז"ל: **הענין הוא כך.** שהעיקר הכל הוא התחברות ישראל שיהי' אהבה ואחווה וריעות ביניהם והדבר הזה פועל ישועות גדולות ומסלק כל המקטריגים כדכתיב חבור עצבים אפרים כו' הנח לו. **וכן שמעתי מפי אדומ"ר בוצינא קדישא מו"ה אלימלך זצוק"ל** כששאל אותו ביחוד הצדיק המפורסם בוצינא קדישא אחיו מו"ה משולם זושא זללה"ה הייתי אז אצלם כששאל אותו בז"ה: הל' אחי למוד לי זה שאתה הוא פועל ניסים ונפלאות ומעשים נוראים שאוכל ג"כ לפעול כך. כלל הדברים בקיצור שהשיב לו אדומ"ר שהוא ע"י התחברות הצדיקים ואהבה וחיבה וריעות ביניהם **ע"כ נפעלים ונעשים כל הניסים וכל הפעולות והמעשים נוראים** והודה הצדיק הנ"ל לדבריו ואמר בוודאי כי זה עיקר הכל. ע"כ.

או י"ל ויקרא שמו יעקב שהוא מרמז ויקרא שמו של הקב"ה היינו מי הוא שיכול לקרוא הש"י ב"ה יעקב היינו מי שהוא ממדרגת אמת כמ"ש קרוב ה' וכו' לכל אשר יקראוהו באמת והבן:

וממשיך הדגל ללמד אותנו את ההבדל החד בין יעקב לעשיו בהנהגה למעשה בזמן הזה

ויאמר אנכי עשו בכורך ותמהו כאן כל המפרשים, איך יעקב שהוא מדת אמת יוציא דבר שקר מפיו, ופירוש רש"י דחוק מאוד שתיבת אנכי אין לו שום פירוש. ולפענ"ד. נראה כי גלוי וידוע כי יעקב הוא התורה ממש, וכבר נתבאר זה לעיל כמה פעמים. ובזה יבואר ג"כ השינוי לשון של יעקב מן עשו. שעשו אמר אני, ויעקב אמר אנכי. אבל האמת הוא שקושיא חדא מתורצת בחברתה. שכך אמר יעקב כששאל לו יצחק מי אתה הודיע לו שהוא אנכי היינו התורה כולה, הכלולה בתיבת אנכי. ועשו בכורך כפירש"י. ויצחק הבין כפשוטו ויש עוד בזה לאלוה מילין: {אנכי ומדת אמת כנ"ל}

או יאמר ויאמר אנכי עשו בכורך: והקושיא מפורסמת כנ"ל, וי"ל שלשונו ידבר צחות ומרמז על ענין אחר ונקדים מאמר חז"ל בראשית ברא בשביל ישראל שנקראו ראשית. היינו כל העולמות נבראו בשביל עולם העשיה הזה, ועולם העשיה נבראו בשביל אדם דעשיה, והוא היה סוף המעשה ותחלת המחשבה: והנה יעקב היה גמר ושלימות תיקון אדה"ר, וזה שרימז יעקב אע"ה אנכי עשו היינו אדם דעשיה {עשו נקרא כך פרש"י שקראו לו עשו כי נולד עם שיער והיו עשוי ומושלם} בכורך הוא ראשית המחשבה כנ"ל שבו ניתקן אדה"ד שהיה ראשית המחשבה והבן:

ומלמד אותנו הדגל שכך היא דרכו של יעקב והמתנהגים כמו יעקב אבינו, שבכל מעשינו אנחנו רק עושים חסד ופעולות רחמים ואם יש לפעמים קשיים או דינים בבחינת גבורות ואפילו קשים אנחנו ממתיקים אותם לגמרי ולא נותנים שיהיה קושי לאף אחד ולא מרפים עד שממתיקים את הכל לרחמים

קום נא שבה ואכלה וכו' י"ל בזה ע"ד הסוד כי נקודת שבא הוא בחינת גבורה כמ"ש בתיקונים שהוא בחי' יצחק ונא הוא בחי' חולם כמ"ש בהקדמת תיקונים שחולם הוא בחי' הוי"ה אהי"ה עם ארבע אותיות הויה גימ' נא עי"ש ויעקב היה בחי' תפארת שהוא חולם כידוע והוא שרימז בדבריו קום נא שבה היינו נא שהוא החולם והוא בחי' הויה ב"ה שהוא שורש החסדים יקום לשבא שהוא בחי' גבורה כי אחה"ע מתחלפים והיינו שימתקו הגבורות והדינים שהם אלקים על יד יעקב ואח"ז יוכל להיות יחוד קב"ה ושכינתיה וזהו ואכלה ע"ש היחוד כמו כי אם הלחם אשר הוא אוכל וזהו ואכלה מצדי היינו מצדו ועל ידו יהיה היחוד והבן:

ויאמר הקול קול יעקב והידים ידי עשו ודרשו רז"ל שהוא רמז כשהקול של יעקב בתורה אז אין ידים של עשו שולטות ומקשין העולם הא לפי התכת הלשון הוא להיפוך כשהקול קול יעקב אז והידים ידי עשו משמע אדרבה שאז שולטות ח"ו. ולפע"ד נראה לפרש הפסוק ע"ד הגמרא ולרמז אחר. והוא כי ידוע כשישראל עושים רצונו של מקום אז מלאכתן נעשית ע"י אחרים כמ"ש ועמדו זרים ורעו צאנכם היינו שהאומות מתעסקים בצרכי ישראל ומכינים להם כעבדים אל אדוניהם וגם בזה"ק איתא כן על פסוק אל תיראו את עם הארץ כי לחמינו הם אינן בגרמייהו מזמנים לאינן דמשתדלין באורייתא:

ולפ"ז י"ל שזה מרמז הפסוק הקול קול יעקב היינו כמאמרם ז"ל **כשקולו של יעקב בתורה ומשתדלין בה אז והידים שלהם שצריכים לעשות עסקיהם ידי עשו היינו שהאומות עוסקים בצרכי ישראל ומכינים להם כל צרכיהם כעבד אל אדונו וממילא ח"ו להיפוך וד"ל וק"ל:**

ממשיך הדגל ומבאר לנו שכל אדם יש בו חלק יעקב ואוחז בעקב עשיו פי' שיש בו חלק עשיו. ואדם צריך לעבוד על עצמו לשרש ממנו את חלק עשיו ולהשאר רק עם בחינת יעקב. ומלמד אותנו שאפשר לראות את ההבדל החד במעשיהם, ואפילו בחפץ הדומם משפיע הצדיק לטובה וכל שכן בשאר דברים ומבאר ברור ענין עולם הזה המשתנה לענין עולם הבא על ידי פעולת הצדיק. וז"ל:

ויאמר עשו הלעיטני נא מן האדום האדום הזה וכו' צריך להבין כפל האדום וי"ל דזה גלוי לכל בעלי הדעת כי סוד האדם הוא בכל העולמות ובכל הדוממים וצומחים וחיים ונבין זה ע"ד משל ודמיון כשאדם אינו אוכל כמה ימים הוא יכול למות ברעב וכשאוכל כזית לחם הוא משיב נפשו בזה ממילא נשמע שיש בכזית זה סוד אדם שלם והיינו החיות הרוחניות שבתוכו כח אלוקות אשר הוא בסוד אדם וכן הוא בכל הדברים והוא החילוק בין הצדיקים עובדי ה' ובין רשעי ארץ ר"ל כי הצדיקים מדבקים עצמם תמיד בכל דברים גשמיים לשורש החיות שבהם, דרך משל:

כשהצדיק אוכל אינו אוכל רק לשובע נפשו הרוחניות שיוכל לדבק עצמו בעבודת הבורא ב"ה: וכן בכל הדברים הגשמיים כשעוסק בהם אינו מדבק לגשמיות הדבר רק לפנימיותו סוד חלק אלוה שבתוכו ולכן יש צדיקים שגופם זכים גם כן. והרשע עושה להיפוך אינו מדבק עצמו כלל לרוחניות הדבר, רק לגשמיות הדבר. וידוע שדבר המחיה כל הדברים היא חכמה, כמ"ש כולם בחכמה עשית, גם החכמה תחיה בעליה. והחכמה נקרא בשם בכור, וזהו קדש לי כל בכור. כי הוא חכמה שהוא בחי' קודש ולכן כשראה יעקב בדברי עשו שהכפיל בדבריו מן האדום האדום הזה, ורימז בזה שאינו חפץ כלל ברוחניות הדבר רק מן האדום הזה שהוא ממש הגשם: אז אמר מכרה כיום את בכורתך לי, שלא יהיה לך שום חלק כלל בחיות כל הדברים שהוא בחי' בכור כנ"ל. נמצא עולה יפה התכת הפסוקים אחר דברי עשו הלעיטני נא וכו' אמר לו יעקב מכרה את בכורתך לי כי זה תלוי בזה כנ"ל: וזהו חלק עוה"ז ועוה"ב שאמרו חז"ל שחלקו ביניהם. והבן. רב דברי אלו קבלתי ע"פ הקדמה ששמעתי מן המנוח מוה"ר ר' נחמן הארדיענקיר זללה"ה:

בזה"ק מקשה מה עדיפא ברכתא דיעקב מברכתא דעשו כי ביעקב כתיב ויתן לך האלקים מטל השמים ובעשו כתיב ג"כ הנה משמני הארץ יהיה מושבך, ע"כ. ונלפע"ד שיש בזה חילוק גדול כאשר נדקדק בלישנא של יעקב אמר ויתן לך האלקים מטל השמים: ולעשו אמר משמני הארץ סתם ולא אמר כלל תיבת אלקים והענין הוא שלעשו בירך שיהיה לו ארץ שמינה ואם יהיה כוכב או מזל הארץ או מדינה הלז רע על רעב או על צמא לא ישתנה בוודאי וליעקב הוסיף בדבריו תיבת אלקים ויתן לך אלקים היינו שיתפלל אל המקום בעת הצורך ויתן לו מטל השמים ומשמני הארץ אף שמצד הכוכבים ומזלות יחויב שלא יהיה להם ח"ו נתן ליעקב ולבניו כח זה שיוכלו לשנות המזל ולשדד המערכות ע"י תפלתן ומע"ט כמעשיות הנזכר בגמרא שהיה עצירות גשמים ורז"ל הורידו גשמים בתפלתן וכמעשה דאליהו ז"ל ולכן בכל מקום מהאומות שיש אחד מישראל לא ירעבו ולא יצמאו כי ה' אלקיו עם ישראל להשביעו כל טוב ולצריו משביעו הש"י ג"כ ואף שמצד המזל יחויב שיהיה על הארץ עצירות גשמים חלילה היהודי מהפך מרעה לטובה ע"י כח אלוקי אשר בקרבנו שהוא משנה המזלות ומשדד המערכות וזהו ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ וק"ל:

שיעור בספה"ק נועם אלימלך

הרבי הנועם אלימלך רבי של תורה ויראת שמים תלמיד מובהק וממשיך דרכו של הבעל שם טוב. מלמד אותנו שדברי תורה צריכים חיזוק. ולא חיזוק דמיוני או מיסטי ולא סיפורים אפילו לא סיפורי צדיקים. וקל וחומר לא אסיפות ומסיבות של שריפת הזמן ושתייה חריפה, כי עידוד וחיזוקים אלה אינם מביאים עבודת השם. למשל התבשמים באלכוהול או בסיפורי דמיון, האלכוהול והפתיות מדברים מגרונם, וכן הסיפורים, כל סיפור יש צדדי שררה ונשיאות להכריח להאמין שראש הקבוצה שלי הוא ואין בלתו. ואכמ"ל. הרבי כותב על זה ברור בכמה מקומות בספרו הק' בחריפות נוראה. והחיזוק הנכון לדברי תורה והליכות חיים בעבודת השם זה חזרה ושינון ותרגול יום יומי בעבודת המידות, וללמוד את סיפורי התורה לא כהסטוריה, מה היה. אלא להבין מה מלמדת אותנו התורה בסיפור זה הנהגה נכונה בעבודת השם בזמנינו.

וכך כותב הרבי הרבה פעמים התורה מלמדת אותנו מוסר השכל. התורה מורה לנו את הדרך הנכונה. ונלמד מזה להתנהג כך וכך ועוד כהנה רבות. וכך נהגו תלמידי הבעש"ט: התולדות, נכד הבעש"ט הדגל מחנה אפרים. הק' רבי נחמן הורודונקער זצוק"ל. הבאר מים חיים. מאור ושמש. התפארת שלמה מראדומסק. הזר זהב מסטריקוב. ועוד. וכן מובא ברש"י הק' פרשת תולדות נח. תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים. וברמב"ן שם כתב נגד המפורשים שכתבו שהתורה מספרת קורות חיי הצדיקים אבותינו הק'. ומסביר שהתורה לא כותבת לנו סיפורי צדיקים, אלא מעשיהם של הצדיקים! שנלמד מהם ומפעולותיהם איך להתנהג וללמוד תורה. ועוד מדגישים הראשונים שהתורה כותבת לנו מעשיהם של הצדיקים, מעשים נאים ונעימים. כדי שאנחנו נלמד להתנהג כמוהם. כי רק על ידי מעשיהם הטובים יש קיום לבריאה וליצירה שעשה הקב"ה ומאציל ה' את ברכותיו על העולם.

וכך גם הרבי מדגיש את ענין לימוד אגדות חז"ל זה רק כדי ללמוד מהם ולהתנהג כמוהם או לקיים האזהרות שלהם, וכדי לזכך גופו ונפשו. ומדמה את אגדות חז"ל לספרי מוסר שהם בעצם מספרים נכון את סיפורי חז"ל ללא דמיון ומיסטיקא ופתיות. וזה לשונו הק' בכתב ידו הק' בסדר הנהגות האדם שלו:

ויזכור תמיד יום המיתה, וכשילמוד גמרא או שאר ספרים לא יפסיק, שלא יעבור על דברי חז"ל שדרשו על הקוטפים וכו'. ויתפלל להשם יתברך שילמוד תורה לשמה:

ויעסוק באימה וביראה באיזה ספרי מוסר בכל יום, בראשית חכמה ושל"ה וחובות הלבבות: **ולפעמים ילמוד באימה במעט איזה כתבים מהאר"י זצלה"ה,** וכל זה באימה וביראה ופחד ה'. בדורות הראשונים היו נשמותיהם נשמות קדושות והיו נשמרים מנעוריהם מכל חטא ועון והיו נשמותיהם ראויים ומסוגלים ללמוד חכמה זאת, **אבל עתה בעוונותינו הרבים שיש לנו גוף עכור וחומר עב, צריך האדם לזכך ולכבס עצמו מכל חטא ולזכך נשמתו.** ויבין האדם אם זיכך נשמתו כאשר אין יצה"ר מסיתו לשטות והבלים כאשר בתחילה, ואז יוכל ללמוד בכל פעם הכתבים. והשם יתברך יזכהו אם יזכך מחשבתו בקדושה באמת ובתמים, שיפתח לו שערי החכמה בכתבי האר"י זלה"ה, אשר לא כן כל זמן שמלוכב בתאוות גופניות. בהבלי הזמן. שהלימוד קשה לו מאד חס וחלילה.

צריך האדם לזכך גופו ונפשו בלימוד כנ"ל בלימוד הגמ' ותוס'. גם דברי אגדה שבגמרא המה מסוגלים מאד לזכך נשמתו:

ברור ומבורר בדבריו של הרבי באיזה משקפיים לומדים אגדות חז"ל וכתבי האר"י וסיפורי צדיקים. בהבנה של גמרא רש"י ותוספות. דרך העינים של ספרי המוסר ראשית חכמה ושל"ה וחובות הלבבות. כדי ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי התורה באהבה בשמחה ובטוב לבב

הרבי בפרשת תולדות יצחק היה קשה לו דברי רש"י ואלה תולדות יצחק בן אברהם כו'. פירש"י ז"ל יעקב ועשו האמורים בפרשה, מה פתאום רש"י שינה ולא כתב כמו כמה ראשונים שיצחק היה דומה לאברהם במעשיו ולומדים בפרשה הזו מעשיהם של צדיקים, והרי רש"י בעצמו בכל התורה כולה כותב פירוש זה מלמד אותנו מה התורה רומזת לנו במעשה הצדיקים. ומבאר הרבי לאורך כל הפרשה דברי נועם ומתיקות שאברהם ויצחק, יעקב ועשו האמורים בפרשה כולה בכל פעולותיהם התורה מלמדת אותנו דרכי הנהגת הליכות חיים כרצון השם וכן דברי חיזוק ותרגול קבוע בעניני המידות וכפיית היצר. וכך היא לשונו הקדושה: **ואלה תולדות יצחק בן אברהם כו'.** פירש"י ז"ל "יעקב ועשו האמורים בפרשה", יש לפרש ע"ד הרמז, דיצחק רמז לדין ואברהם רמז לחסד כידוע, ואיתא צדיקים תחילתן יסורים וסופן שלווה ורשעים ההיפך, והו' "אלה תולדות יצחק בן אברהם", ר"ל שאחר הדין נולד חסד, ו"אברהם הוליד את יצחק" ר"ל אחר

החסד נולד דין, ופירש"י יעקב ועשו האמורים בפרשה כו', ר"ל הרמז הזה האמור בפרשה, נאמר על יעקב ועשו, דהיינו ליעקב תחילתו דין וסופו שלוח כנ"ל, ולעשו ההיפוך.

או יאמר ג"כ ע"ד הרמז, דהנה אנו רואים מעשה בני אדם דהיינו הרשעים העושים רע, תחילת הסתת היצר הרע בהם הוא שאומר להם שזה הוא מצוה לעשות ובאמת היא עבירה גדולה, והצדיקים הנשמרים מעבירות, לפעמים עושים עבירה לשמה, כמו שמצינו מותר לשנות מפני דרכי השלום, וזהו "ואלה תולדות יצחק" דהיינו הדין הבא ע"י עבירות, הסיבה של עבירה הוא מחמת בן אברהם, רמז למצוה, דהיינו שהיצה"ר אומר לו שהוא מצוה, ויש צדיקים שעושים עבירה לשמה כנ"ל, לזה רמז אברהם הוליד את יצחק, ר"ל הצדיק הגדול לפעמים הוא מוליד את יצחק דהיינו דין, שעושה עבירה לפעמים לשמה מחמת רוב צדקתו. וק"ל.

או יאמר "ואלה תולדות יצחק כו". ונקדים לפרש הפסוק "ויזרע יצחק בארץ כו" וימצא מאה שערים", יש לומר הרמז, דהנה עבודת הצדיק הוא תמיד להרים את השכינה הקדושה שהיא ה"א אחרונה, וזהו שפירש"י "אומד זה למעשר", רמז בדבריו לדברינו הנ"ל, שהיה יצחק אומד עצמו למעשר, דהיינו תרומה דהכתוב קראה לתרומה מעשר כדאיתא בכמה דוכתא, תרומה פירוש תרום ה"א,

ועיקר העבודה להשי"ת ע"י אהבה ויראה שזה רמז תרומה – תרי ממאה, דחייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום וצריך לברכם באהבה וביראה, וזה נקרא "זריעה" אצל הצדיק, שע"י אהבה ויראה נזרע בו אור גדול, וזהו "אור זרוע לצדיק", ועל ידי זה ממילא נמצאים המאה שערים, דהיינו שע"י כל ברכה שהוא מברך הוא פותח שער אחד ממאה שערים העליונים שהם נקראים מאה ברכות דהיינו בריכות העליונים, וזהו "ויזרע יצחק" כנ"ל "וימצא מאה שערים" כנ"ל.

והנה ידוע דיש יראה הקודמת לאהבה דאהבה בא מתוך היראה, ויש יראה עליונה הבא מתוך אהבה. וזהו רמז "ואלה תולדות יצחק" דהיינו יראה שעל ידה נולד "בן אברהם" דהיינו אהבה. ויש יראה הבא מתוך אהבה, ולזה רמז "אברהם" דהיינו אהבה "הוליד את יצחק" שהוא יראה. וזהו שפירש"י "יעקב ועשו האמורים בפרשה" ר"ל מה נפקא מינה בזה, ופירש"י דהנפקא מינה הוא שע"י היראה ואהבה נתעורר רחמים ונשברים הדינים, דהיינו "יעקב" רמז לרחמים ו"עשו" רמז לדינים, וזהו רמז "ואחר כן יצא אחיו וידו אוחת בעקב עשו" פירוש, הגם שלפעמים מתגברים האומות ח"ו ורוצים להרע לישראל ח"ו ונראה כמעט שהדבר מוכן ח"ו לבוא, ולא כן הוא, שאחר הגעת סוף הדבר ח"ו שיוגמר, אזי יצא כח הצדיק ואוחז בסוף הדבר שלא יבוא כלל, וזהו "וידו" דהיינו כחו "אוחת בעקב" דהיינו בסוף של "עשו" הרוצה כמעט לגמור הדבר, אזי אוחז ואינו מניחו ונתעורר רחמים גדולים על ישראל. אמן.

עוד דבר מלמד אותנו הרבי שיעקב ועשו שניהם רוצים לשלב רוחניות בעניני הגשמיות ומבאר היטב את הפסוקים כדי שנדע איך להתנהג כמו יעקב ולא כמו עשו! ואפילו שנדמה לנו שגדול הדור כיצחק אבינו אוהב וחושק בעשו ורוצה להשפיע טובה וברכה דווקא על ידי עשו הרשע

ורבקה אמרה אל יעקב בנה לאמר הנה שמעתי את אביך מדבר אל עשיו אחיך לאמר. כבר דקדקו קמאי על מלת "לאמר" אין לו שחר כאן כמו בכל מקום שפירשו לאמר לזולתו. וגם לאמר שני פעמים.

ונ"ל לפרש "לאמר" הראשון ויתורץ ממילא האידך, עפ"י דאיתא בספרים שאיך עולה על דעת שיצחק אבינו ע"ה ירצה לברך את עשו ולא את יעקב, ופירשו דבאמת היה רוצה לברך את עשו בעוה"ז, בגשמיות, ואת יעקב היה רוצה לברך בעוה"ב, והיה רוצה יצחק שכל ד' גליות יהיו תחת יד עשו יעו"ש. והנה רבקה אמנו היתה רוצה לקיים את בני ישראל בגלות שיהיה להם ג"כ מעט בעוה"ז,

ודרך הצדיק אף שמדבר בגשמיות, אבל כוונתו בעולמות העליונים ברוחניות. וזהו הוא "ורבקה אמרה אל יעקב בנה לאמר", ר"ל מה שאמרה אל יעקב שיקבל ברכות גשמיות מאביו, היתה כוונתה בעולמות העליונים, בשביל הרוחניות שבתוך הגשמיות, כי אין לך גשמיות שאין בו ניצוצות רוחניות, וזהו "לאמר", דהיינו שהיה כוונתה על אמירה אחרת, בשביל הרוחניות כנ"ל.

"מדבר אל עשו אחיך לאמר", שהנה רבקה היתה מעלה מורא על ראשה פן לא ירצה יעקב לקבל ברכות הגשמיות, כי אין חפץ לצדיק בגשמיות, ולכן אמרה רבקה "שמעתי את אביך כו" ג"כ "לאמר", דהיינו מה שאביך מדבר שרוצה לברכו בגשמיות, הוא ג"כ כוונתו לאמר אמירה אחרת, בשביל רוחניות כנ"ל, שיהיה בגשמיות ג"כ ניצוצות רוחניות, כי אין לך דבר גשמיות בעולם שיהא לו חיות בלא נ"ק מעולמות העליונים.

וזהו שאמר עשו ליעקב "יש לי רב", פירשתי שאמר לו "רב" - היינו העוה"ז - הוא שלי, וחלקי. דעוה"ז הוא עולם הפירוד לכן נקרא רב, ואין לך חלק בעוה"ז, "יהי לך אשר לך", דהיינו חלקך העוה"ב השייך [לך] יהי לך ולא עוה"ז. והשיב לו יעקב אבינו ע"ה "יש לי כל", רמז לו על הכוללות שבתוך הגשמיות, שהיא החיות המקיימו שייך לי, כנ"ל שאין לך דבר גשמי שיהיה לו חיות וקיום בלא קדושה, ואם אקח את חלקי דהיינו הנ"ק שבתוך הגשמיות, אזי אתה בטל כעפרא דארעא לגמרי, לכן גם לי שייך בחלקך העוה"ז עבור חלקי שיש לך מחלקי הרוחניות.

וזהו "כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך", ר"ל כל עצמותי, דהיינו הגשמיות שאני מדבר בהם, הוא ג"כ באותו כוונה ה' מי כמוך, דהיינו שכוונתי להעולמות העליונים לפעול פעולות רבות רפואות והשפעות, ע"ד שאמרו חז"ל "באומות אין כמוך אבל בישראל יש כמוך, הקב"ה מחיה מתים אף הצדיק כן, כמו שמצינו באלישע" ע"ש. וזהו "זאת מנוחתי עדי עד", ר"ל שאמר דוד המלך ע"ה שגם מנוחתי זאת שאני חונה למטה, הוא "עדי עד" דהיינו לעולמות העליונים, כנ"ל שגם בגשמיות וכוונת הצדיק לרוחניות העליונים. והבן.

או יאמר "ורבקה אמרה כו", דאיתא בזוהר הקדוש דהשכינה נקראת "רבקה" ועם בני ישראל נקראים בשם "יעקב", ויש לפרש בדרך הזה, דיצחק היה רוצה לברך את עשו בגשמיות בעוה"ז, והשכינה הקדושה היא האם המרחמת על בניה ישראל ובכל צרתם לה צר, והיה תשוקתה מאוד שיברך יצחק את יעקב גם בעוה"ז, כי האיך תוכל לראות בעני עמה בעצער להם בעוה"ז, ולכן אמרה אל יעקב שילך ויקבל הברכות מיצחק. ויעקב היה מתירא מאוד שיתברך בעניני גשמיות, כי מורא עלה על ראשו פן ואולי ע"י הגשמיות יתגשם ויפרד ח"ו מעבודתו יתברך, כמו שאמר הכתוב "פן תאכל כו' ורם לבבך", לזה אמר אל רבקה אמו, היא השכינה הקדושה, האיך אוכל לקבל ברכות עוה"ז, "הן עשו איש שעיר", ר"ל לו ראוי עוה"ז לפי מדתו שהוא איש מעורב בערבוביא הולך בדרך לבו, וכל הבא לידו לא ימנע עצמו מלעשות אם טוב ואם רע, אבל "אנכי איש חלק" ר"ל שאני צריך להיות חלק ומצוחצח, צח בעבודתו יתברך ויתעלה בלי שום סיג ופסולת, ופן ואולי ח"ו ע"י הגשמיות יומשך לבי מעבודתו יתברך כנ"ל, ו"אולי ימושני אבי" שבשמים, הבורא יתעלה ימשמש ויפשפש במעשי "והייתי בעיניו כמתעתע והבאתי עלי קללה ולא ברכה", שע"י זאת הברכה יצמיח קללה חלילה וחלילה.

"ותאמר לו אמו" היא השכינה הקדושה, "עלי קללתך בני", ר"ל עלי מוטל לשמור אותך מקללה, "אך שמע בקולי ולך קח לי", ר"ל שתקבל הברכות העוה"ז ג"כ שיהיה "לי", ר"ל ג"כ לעבודתו לשמו הגדול, שתהיה כוונתך בכל עניני עוה"ז, הן באכילה ושתייה ושאר גשמיות, רק לשמים, להוציא ניצוצות קדושות מתוך המאכל באוכלך בקדושה ובטהרה, ושיהיה לך כח לעבוד לו יתברך ולעסוק בתורתו ובמצותו, וכן בכל דבר יהיה כוונתך לשמים. "וילך ויקח ויבא לאמו" מובן ממילא, שעשה מצות השכינה לקבל הברכות באופן הזה לשמו הגדול יתברך ויתעלה זכרו לעד ולנצח נצחים. אמן.

ויען יצחק ויאמר לעשו הן גביר שמתיו לך ואת כל אחיו נתתי לו לעבדים ודגן ותירוש סמכתיו ולכה אפוא מה אעשה בני, ויאמר עשו אל אביו הברכה אחת היא לך אבי ברכני גם אני אבי כו', ויאמר אליו הנה משמני ארץ כו'. ויש לדקדק למה המתין יצחק עד שאמר עשו הברכה אחת כו', ולא בירך אותו מיד כשאמר לו עשו הלא אצלת לי ברכה. גם לכאורה כמו זר נחשב שיצחק ירצה לברך את עשו ולא את יעקב. אך הענין, דיצחק היה רוצה לברך את עשו בגשמיות ואת יעקב ברוחניות כידוע, וכשראה עשו שברך יצחק את יעקב בברכה הראויה לו לעשו, צוח ואמר לאביו "הלא אצלת כו'", עכשיו שברכת את יעקב בגשמיות, דהיינו שהם נשפעים מג' עולמות עב"י, הלא ברכה שהיא מעולם אצילות מגיע לי, וזהו אצלת לי וכו'. והשיב לו אביו "הן גביר שמתיו כו' וכל אחיו כו' ודגן ותירוש כו'", רמז השלשה ברכות הוא נגד שלשה עולמות הנ"ל נתתי ליעקב אחיך, "ולך אפוא מה אעשה בני", פירוש היא הברכה מעולם העשיה שאברך אותך בה, וזהו מה "אעשה" דווקא, ר"ל מעולם עשיה. ואמר לו עשו בנו "הברכה אחת היא לך אבי", פירוש שגם בגשמיות בעולם עשיה תמצא עוד ברכה לברכני ג"כ, ומיד ברכו בברכת גשמיות, אבל כשאמר לו תחילה לברכו בברכת רוחניות כנ"ל "הלא אצלת", לא היה פונה כלל לדבריו ולא השיב לו כלום ועשה עצמו כלא ידעו והשיב לו "מה אעשה". וק"ל.

* הורה לנו התורה הקדושה דרכי בני אדם הנתעוררים ביראה ע"י הצדיק. ואח"כ אם תסור מהם היראה ע"י שלא התמידו עליה בתמידות להתגבר בדרכי השם, אזי נדמה להם שהם יראים ושלימים יותר מהצדיקים העובדים באמת, וזהו הפירוש כאן, שראו שיצחק היה מתגבר ביראתו וקדושתו, היה נדמה להם שאין מעשיו כראוי ואינם כמעשיהם שהם טובים ממנו, וזה הטעות בא להם מחמת שהחזיקו ביראה בימי אברהם ואח"כ היו נרפים ממנה, וזהו שאמר הכתוב "וכל הבארות" דהיינו מעיינות היראה והקדושה אשר נתעוררו ונחפרו ונפתחו ע"י אברהם אביו, "סתמום פלשתים" דהיינו אח"כ נסתם מהם המעיינות היראה, "וימלאום עפר" ר"ל בגשמיות, שמילאו את היראה במצות אנשים מלומדה.

